

vileg arra kellene inkább törekednünk, hogy *a szakértelem érvényrejutása az I. fokú erdőrendészeti hatóság kebelében a mai-nál megelőlegebben biztosíttassék.*

Tisztelettel kérem Méltóságodat, hogy mielőtt a törvénytervezetet részleteiben tárgyalás alá venni méltóztatnék, előbb ezekben az általános érvénnyel bíró elvi kérdésekben méltóztatás állást foglalni, mert a részletes tárgyalás ezeknek a kérdéseknek tisztázása után egészen más mederbe terelődhetik.

Kiváló tisztelettel:

Czillinger János ny. kir. erdőfelügyelő, erdőmérnök.

Még egy észrevétel a törvénytervezethez

Írta: **Kallivoda Andor.**

Az az igazságos törvény, amelyik a haza minden polgárának egyforma jogokat oszt és kivétel nélkül egyforma terheket ró rájuk. Az 1923. évi XIX., az alföldi erdők telepítéséről és fásításáról szóló törvénycikk csak a földrajzilag meghatározott Alföld birtokosaira ró súlyos terheket. Pedig, szerény véleményem szerint, a komáromi szikes semmiben sem különbözik a nagykunságiaktól. A somogyi homok éppen olyan nyílt seb árva hazánk testén, mint a kiskunsági sivány. Ennek dacára a törvény csak az alföldi területek erdősisítését és fásítását rendeli el, míg a más vidéki, ugyanilyen természetű területekre nem terjed ki — tehát a törvény nem igazságos.

Ennek a törvénynek a végrehajtása során az eljáró erdőmérnökök községhatáronként összeírják azokat a birtokosokat, akik tulajdonában 50 holdat meghaladó szántó stb. birtok, vagy 20 holdnál nagyobb rét van. Megállapítják a község határában elsősorban azokat a homok- vagy egyéb területeket, melyeknek közérdekből való beerdősítése szükségesnek mutatkozik. Ezután tanyáról-tanyára járva, az 50, illetve 20 holdat meghaladó birtokokon felveszik az ott meglévő fásításokat; előjegyzik, egyéni

felfogásuk szerint, a még szükségesnek mutatkozó mesgye-, dülő-, szélfogó stb. fásítások mennyiségét és méreteit; egyben előjegyzik a meglévő fásításokban foganatosítandó pótlásokat; végül feljegyzik még, hogy a meglévő fasorok és egyéb fásítások megfelelnek-e céljuknak és további fenntartásuk szükséges-e?

Ez a törvényjavaslat oly nagy ellenállással találkozott, hogy csak úgy emelkedhetett törvényerőre, hogy az akkori földművelésügyi miniszter, az akkori nagyhatalmú kisgazdapárt vezére, tárcáját kötötte a törvényjavaslathoz. Az életbelépett törvény, de főleg annak végrehajtási utasítása, nagy ellenszenvvel találkozott főleg az agrárius és a közigazgatási körökben.

Az 1920-as évek elején kifejtett lelkes propaganda és a magyar gazdaközönség józan belátása, azonkívül a kormány anyagi segítsége — ami az utóbbi években sajnos leapadt — szép fejlődést idézett elő e téren. A nyakunkba szakadt általános, de főleg a mezőgazdaság válsága a minden fillérére ráutalt gazdát megakadályozták abban, hogy a nagyon kívánatos, de csak a későbbi időkben jövedelmező fásításokra mostani szorult helyzetében költhessen. Nagyon elvette a fásító gazdáknak a kedvét az a körülmény, hogy egyik-másik eljáró vagy a munkálatokat ellenőrző tisztviselő jónak látta az intézményt oly formában népszerűsíteni, hogy a hatalom bunkóját felemelve, előre jelezte azt, hogy amint a jóváhagyás után a tervezetek a megfelelő törzskönyvekbe bekerülnek, hatósági engedély nélkül a fásításokat nemcsak használni, de még gallyazni sem lesz szabad. A tanyák gazdái, főleg a vagyonosabbak, már a régi időben is telepítettek kisebb-nagyobb erdőfoltokat. A telepítést, ősi szokás szerint, egyöles hálózatban foganatosították. Ujabban a hatóságok túlsűrű hálózatban rendelik el az erdősítések végrehajtását, ezáltal a költségeket többszörösre emelik. A gazdaközönség ezt tudja; de a hatóság nyomásának engedve, költi el oktalanul pénzét a sűrű erdőtelepítésre. Ezt az újabb eljárást 1927 tavaszán a kecskeméti homoki nagygyűlésen Kiss Ferenc — a homoki erdők kiváló művelője — tette szóvá és az illetékes tényezők jelenlétében, óva intette a gazdaközönséget a 2 m-esnél sűrűbb ültetési hálózat alkalmazásával járó indokolatlan pénzpozíciókól.

A fentebb vázolt két körülmény a gazdaközönségből lassanként azt a felfogást váltja ki, hogy még az ingyenes csemetét sem hajlandó földjére elültetni, ha azzal a hatóság akar teljhatalmúlag rendelkezni.

Bíró Zoltán az Erdészeti Lapok 1929. évi VI. füzetében „Erdészeti adminisztrációnk“ című cikkében statisztikai adatokkal világosan beigazolja, hogy a tisztikar túlterheltsége miatt feladatának fizikailag nem bír megfelelni. Ily körülmények között az államerdészet ne kalandozzon idegen mezőkön. Hagyjon békét a legelők, kaszálók, mesgyék, tanyák, fasorok stb. ügyének. Erejét meghaladó dolga akad az erdők és erdősítendő területeken.

A földmívelésügyi kormánynak van külön legelőosztálya, van egy hivatása magaslatán álló gazdasági felügyelői kara és szervezete. Itt vannak a hatalmas mezőgazdasági testületek, a vidéki gazdasági egyesületek, a mezőgazdasági érdekek főistápolói: a mezőgazdasági kamarák.

Ezek az intézmények éppen úgy meg vannak győződve a fásítások szükséges és hasznos voltáról, mint az erdőgazdák. A fásításokat eddig is ők létesítették, az ezután létesítendő sorsa is nyugodtan rájuk bízható.

Úgy hiszem, az erdőgazdaság sem fogadná szívesen, ha a legelőgazdaság a maga szája íze szerint hozott törvényes intézkedéssel kívánná az erdőkben való legeltetést szabályoztatni.

Az erdőgazdáknak ezt a jószándékú, de annál nagyobb hivatalos nyomás és hatalom kiterjesztésével kapcsolatos beavatkozását idegen érzéssel fogadta a gazdaközönség, ez az érzése ma is megvan és, sajnos, — csak fejlődik. És mivel élő törvényt hajtanak végre, hivatalosan ellene senki sem nyilatkozhatik, de független emberek körében ellenérzésükből nem csinálnak titkot.

Az imént felsorolt mezőgazdasági intézmények, amelyek állandó és szoros kapcsolatot tartanak fenn a gazdaközönséggel, a sűrű érintkezés alapján sokkal jobban ismerik azok lelkületét, szükségletét és anyagi teljesítőképességét, mint az erdőgazdák; így az erdők és a közérdekből beerdősítendő területeken kívül eső és mezőgazdasági területeken végzendő fásítások ügyét a

mezőgazdasági intézményekre kellene bízni, ahova természetük-
nél fogva a multban tartoztak és a jövőben is mindig tartozni
fognak.

Az erdőgazdasági adminisztrációnak az utóbbi években le-
csökkent népszerűségét és tekintélyét semmiképpen sem emeli
az a körülmény, hogy az igazságtalan és erőszakos törvény ré-
vén más művelési ágak területére kénytelen befurakodni.

Tisztelettel vagyok bátor ezen a helyen is újból javasolni,
hogy a törvénytervezet:

1. §-ának 4-ik pontja töröltessék; a 2. §. 3-ik sorából — az
1923 stb. fásítások — töröltessék; a 14. §. teljesen töröltessék;
a 45. §-ból a legelőtársulatok töröltessék; a 140. §. c) pontja
töröltessék; a 163. §. második bekezdése töröltessék; a 269.,
287., 290., 294., 302., 312. és 332. §-okban „az 1923. évi XIX. t.-c.
alapján létesített és fenntartott erdőtelepítések és gazdasági fá-
sítások stb.“ kifejezés mindenütt töröltessék; a 331. §. teljesen
törölendő volna; a 333. §-ba utolsónak besorolandó az 1923. évi
XIX. t.-c.

Az új törvény életbeléptéig az Alföldön eszközlendő köz-
érdekű erdősítések területei, valamint a mezőgazdasági fásítá-
sok tervezéséhez szükséges összeírások előreláthatólag elké-
szülnek. A már végrehajtott közérdekű erdősítések és erdősí-
tendő területek ügye a törvénytervezet IV. cím alapján az erdő-
szeti adminisztráció kezén maradna.

A mezőgazdasági területeken végrehajtott minden néven
nevezendő kész fásítás gondozás és felügyelet céljából; a min-
denesetre nagyértékű összeírások, tervkészítés és végrehajtas
céljából az illetékes m. kir. gazdasági felügyelőknek volnának
átandandók. A felszabaduló munkaerő pedig bőséges munka-
teret találhatna az erdővidékek amúgy is túlterhelt állami erdő-
hivatalainál.